

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Investigación de proceso en psicoterapia	Código	652438018	
Titulación	Mestrado Universitario en Psicoloxía Aplicada			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado	Escudero Carranza, Valentin	Correo electrónico	valentin.escudero@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Un dos campos de aplicación da psicoloxía é a intervención psicoterapéutica. Esta materia adentra ao estudante no coñecemento da investigación de procesos en psicoterapia profundizando nos últimos procedementos e resultados de investigación.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Recoñecer e respectar a diversidade humana e comprender que as explicacións psicolóxicas poden variar a través de poboacións e contextos.
A2	Saber identificar os factores persoais, psico-sociais e/ou educativos que poden pór en risco a saúde das persoas.
A3	Ser capaz de elaborar un informe científico que implique definir un problema de investigación, as hipóteses e variables asociadas, así como definir o deseño, a mostra e o seu modo de selección, as ferramentas de recollida de datos e a súa consecuenta análise e discusión.
A4	Ser capaz de lograr un adecuado nivel de comprensión da demanda do destinatario en cada situación ou contexto de aplicación.
A5	Ser capaz de realizar unha avaliación psicolóxica no contexto dunha investigación científica.
A6	Saber como especificar a demanda e os obxectivos do caso, e en función deles, recoller a información.
A7	Saber realizar un seguimento sobre un caso elixindo obxectivos pertinentes e realistas.
A8	Coñecer as bases para establecer hipóteses respecto dun caso concreto e, a partir das mesmas, saber deducir enunciados contrastables.
A9	Coñecer os métodos e técnicas cuantitativos e case-cuantitativos de recollida de información en psicoloxía aplicada.
A10	Ser capaz de deseñar instrumentos de recollida de información en programas de intervención psicolóxica.
A11	Coñecer as limitacións e restricións de todo tipo (persoais, sociais, económicas,éticas, etc.) que ten a investigación científica e técnica.
A12	Adquirir un coñecemento teórico básico sobre o estado da arte nas diferentes áreas implicadas na psicoloxía aplicada.
A13	Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.
A14	Ser capaz de analizar a documentación bibliográfica necesaria para un traballo de investigación.
A15	Ser capaz de analizar críticamente as publicacións científicas.
A16	Adquirir os coñecementos e destrezas necesarias para a exposición e defensa dun traballo de investigación.
A17	Ser capaz de comunicar os resultados dunha investigación.
A18	Mostrar un compromiso ético e profesional con respecto ás responsabilidades cívicas, sociais e globais.
A19	Coñecer e axustarse ás obrigacións deontolóxicas da Psicoloxía Aplicada.
A20	Coñecer os distintos modelos de avaliación e intervención no ámbito da Psicoloxía Social Aplicada.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Capacidade de organización e planificación.
B3	Traballo en equipo.
B5	Habilidades nas relacións interpersoais.
B6	Razoamento crítico.

B7	Compromiso ético.
B8	Aprendizaxe autónoma.
B9	Iniciativa e espírito emprendedor.
B10	Motivación pola calidade.
B11	Resolución de problemas.
B12	Toma de decisións.
B13	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica.
B14	Habilidades interpersoais.
B15	Capacidade de traballar cun equipo interdisciplinario.
B16	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B17	Valoración da diversidade e da multiculturalidade.
B18	Habilidade para traballar de forma autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer a historia e a función da psicoterapia como procedemento de aplicación da psicoloxía científica	AI1 AI2 AI4 AI9 AI12 AI19	BI1 BI2 BI3 BI6 BI7 BI8 BI10 BI13 BI15 BI16	CM5 CM6 CM7 CM8
Diferenciar de xeito operativo a investigación de resultados e a investigación de proceso, saber como se aplican os dous tipos de investigación.	AI3 AI4 AI5 AI6 AI7 AI8 AI9 AI11 AI13 AI18 AI20	BI2 BI6 BI7 BI10 BI11	CM6 CM7

O alumno é capaz de realizar unha investigación de procesos psicoterapéuticos cun esquema rigoroso e científico.	AI3	BI1	CM3
	AI5	BI3	CM4
	AI6	BI5	CM6
	AI7	BI6	CM7
	AI8	BI7	CM8
	AI9	BI8	
	AI10	BI9	
	AI12	BI10	
	AI14	BI11	
	AI15	BI12	
	AI16	BI13	
	AI17	BI14	
	AI19	BI15	
	AI20	BI16	
		BI17	
		BI18	

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Deseños de investigación valorativa	1.1 Investigación de resultados 1.2 Investigación de procesos 1.3 Tratamentos baseados na evidencia
2. Diferenzas entre a investigación de procesos e resultados: deseños e técnicas	2.1 Ensaio clínico controlado 2.2 Investigación naturalista: observación e cuasi experimentación 2.3 Investigación cualitativa
3. Investigación naturalista do proceso	3.1 Investigación do progreso do cambio 3.2 Investigación de factores comúns 3.3 Proceso-resultado
4. Investigación cuasi-experimental en psicoterapia	4.1 Razóns para a investigación case-experimental 4.2 Modelos actuais 4.3 Aplicacións
5. O estudo de factores comúns e específicos en psicoterapia	5.1 O común e o específico: dunha dicotomía a unha dualidade 5.1 Noción de alianza terapéutica e de traballo 5.2 A alianza terapéutica como variable predictora 5.3 O modelo SOFTA

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A4 A9 A11 A12 A13 A18 A19 A20 B1 B6 B7 B10 C6	17	8	25
Análise de fontes documentais	A10 A14 A15 A16 B2 B17 B18 C3 C4 C7 C8	0	4	4
Lecturas	A9 A11 A13 A14 A15 B8 B9 C5	0	10	10

Traballos tutelados	A3 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A17 B3 B5 B11 B12 B13 B14 B15 B16	4	12	16
Atención personalizada		20	0	20
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Clases nas que o profesor explica un tema con axuda de esquemas e exemplos.
Análise de fontes documentais	Os alumnos han de revisar e facer procura de artigos e outros documentos técnicos (sobre todo instrumentos de investigación e avaliación) para o traballo tutelado.
Lecturas	Traballo individual de lectura dos documentos indicados polo profesor.
Traballos tutelados	Realización da análise da investigación dun factor determinado que tivo unha especial relevancia no campo da investigación en psicoterapia (por exemplo, características do cliente) preparando un traballo rigoroso e ben organizado, xunto cunha presentación do mesmo que dará lugar a un debate en clase.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas Traballos tutelados	O alumno contará cunha atención presencial e en liña para orientar a súa interpretación das lecturas recomendadas e durante o proceso de realización do traballo tutorizado individual.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A3 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A17 B3 B5 B11 B12 B13 B14 B15 B16	Farase unha valoración do traballo de análise dunha investigación que o alumno realizou individualmente, valorando a calidade do resultado final e os recursos empregados para a análise.	50
Sesión maxistral	A1 A2 A4 A9 A11 A12 A13 A18 A19 A20 B1 B6 B7 B10 C6	O alumno será avaliado mediante unha proba con opción múltiple de resposta sobre os coñecementos adquiridos na sesión presencial que á súa vez é apoiada polas lecturas, cunha consideración do 10% pola asistencia.	50

Observacións avaliación

Fontes de información	
Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Escudero V. y Friedlander, M (2019). Alianza Terapéutica con Familias . Barcelona: Herder - Rodríguez A. (2019). Manual de Psicoterapias. Barcelona: Herder Corbella, S., y Botella, L. (2004). Investigación en psicoterapia:Proceso, resultado y factores comunes. Madrid: VisionNet. Friedlander, M., Escudero, V., y Heatherington, L (2009). La alianza terapéutica. Barcelona: Paidós.

Bibliografía complementaria	<p>Asay, T.P., & Lambert, M.J. (1999). The empirical case for the common factors in therapy: Quantitative findings. In M.A. Hubble, B.L.Duncan, & S.D. Miller (Eds.), <i>The heart and soul of change: What works in therapy</i> (pp. 33-56). Washington, DC: American Psychological Association.</p> <p>Beck, M., Friedlander, M. L., & Escudero, V. (2006). Three perspectives of clients? experiences of the therapeutic alliance: A discovery-oriented investigation. <i>Journal of Marital and Family Therapy</i>, 32, 355-368.</p> <p>Carpenter, J. Escudero, V., & Rivett, M (2008). Training family therapy students in conceptual and observation skills relating to the therapeutic alliance: an evaluation. <i>Journal of Family Therapy</i>, 30: 411-424</p> <p>Castonguay, L. G., Constantino, M. J., & Holtforth, M. G. (2006). The working alliance: Where are we and where should we go? <i>Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training</i>, 43, 271-279.</p> <p>Escudero, V., M. L. Friedlander, Varela, N., & Abascal, A. (2008). Observing the therapeutic alliance in family therapy: associations with participants? perceptions and therapeutic outcomes. <i>Journal of Family Therapy</i>, 30: 194-214</p> <p>Escudero, V., Heatherington, L., & Friedlander, M. (in press) <i>Therapeutic Alliances and Alliance Building in Family Therapy</i>. En Muran, C. & Barber, J. (Eds.) <i>The therapeutic alliance: An evidence-based approach to practice and training</i>. NY: Guilford.</p> <p>Friedlander, M. L., Escudero, V., Horvath, S., Heatherington, L., Cabero, A., & Martens, M. (2006). System for Observing Family Therapy Alliances: A tool for research and practice. <i>Journal of Counseling Psychology</i>, 53:214-225</p> <p>Friedlander, M. L., Lambert, J., Escudero, V; Cragun, C. (2008). How do therapists enhance family alliances? Sequential analyses of therapist-client behavior in two contrasting cases. <i>Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training</i>. 45:75-87.</p> <p>Heatherington, L., Friedlander, M. L., & Greenberg, L. S. (2005). Change process research in couples and family therapy: Methodological challenges and opportunities. <i>Journal of Family Psychology</i>, 19, 18-27.</p> <p>Maione, P.V., & Chenail, R.J. (1999), <i>Qualitative Inquiry in Psychotherapy: Research on the Common Factors</i>. In M.A. Hubble, B.L.Duncan, & S.D. Miller (Eds.), <i>The heart and soul of change: What works in therapy</i> (pp. 33-56). Washington, DC: American Psychological Association.</p> <p>Muñiz de la Peña, C., Friedlander, M.L., & Escudero, V. (2009). Frequency, severity, and evolution of split family alliances: How observable are they?. <i>Psychotherapy Research</i>, 19:133-142.</p> <p>Sprenkle, D.H. & Blow, A.J. (2004). Common factors and our sacred models. <i>Journal of Marital and Family Therapy</i>, 30, 113-129.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías